

Magamra ismerek

Kiss Tibor Noé: Aludnod kellene című műve alapján

Zuhog az eső. Még mindig. Fejemet a jéghideg ablaküvegnek döntöm, így figyelem némán a legördülő vízcseppeket, mint oldalt vetett tükör-ország parányi patakjait. Bent gyér lámpafény, kint éjsötét messzeség, melyet utcai világítás fakó foltjai törnek meg itt-ott. Fél pillanat erejéig a monoton, nehézkes faliórára pillantok. Három óra, huszonkét perc. Aludnom kellene...

Nem jó ez így... nem jó sehogy. Jégburokba zárt terhek és fájdalmak törtek fel hűvös börtönükből. Magamra ismertem... Idegen a telep, nem éltem nyomorban soha. Szerencsés vagyok. Mégis érzem, amit ők éreztek, mélyen legbelül előtörnek az elnyomott szavak; mit keresel itt? Elszigeteltség, szokások rabjai. Feszült fájdalom, előrelépés nélkül.

A minap újra kimentem. Megszokott társaság, megszokott táj. Tudtam, hova megyek; a jurta és a karámban csatakosan, sárosan várakozó lovak. Ezúttal nem lovagolni mentem ki – elköszöntem már. Hátrahagyott holmi húzott csak vissza... és a vágy a búcsúra. Arra mentünk, ahol mindig korábban. Évekig fel sem tűnt. A lehetőséget láttam, nem a környező szennyet. Kátyús utak maradtak csak a városszéli gyárépületek, olcsó bódék, és sínek között. A házak falai ablakmagasságig mocskosak voltak, a vakolat csak foltokban látszott. Bal kanyar következett, egy autószerelő műhelynél... Műhely? Garázsvállalkozás talán... Mellette ormóttan betonépület, majd egy hatalmas telek, teli szeméttel. Hogy mi célt szolgált pontosan, azt sosem tudtam. Építkezésekből hátra maradt törmelékek voltak halmokba rakva, gyakran égettek is valamit. Ilyenkor orrfacsaró, sötétszürke felhő szállt fel a magasból, s ha láttam, csak azt kívántam, a szél messze fújja el a lovaktól. Az út itt már csak föld, törmelék és por volt, melynek hatalmas gödreiben ilyenkor mocsarak úsztak. Az autó zötyögve gurult át rajta, majd végig a hosszú, árkok szegélyezte úton, egészen a végéig. Néhány percig meredten néztem a fából készült, sorompószerű kaput, melynek deszka-karjai már leszakadtak, csak egy-egy lánccal volt a karókhoz rögzítve. Csak át kell menni a kapun, át a kavicsos úton, ki a vadfüre, és ott már otthon ez a terep. Elterülő mezők, tövig rágott legelők.

Évekig jártam ide. Öt évig, talán? Nem számoltam... Boldogan aggattam rá a „mindig” jelzőt, melyet jogosnak is éreztem – fontosabb helyzetekben ez a hely volt a megnyugvás. A lovak örök társaim voltak, a várostól való szabadulás kikapcsolt és elűzte gondjaimat. Itt tanultam meg vágtatni – száguldani a széllal szemben, dombról le, hegyre fel, vizeken keresztül, vagy havazásban. Szinte itt nőttem fel. Jó nekem itt, biztos pont. Nem változik semmi. Mozdulatlan képkockák; teljes csend uralkodik bennem. Egy-két év alatt megtanultam minden fontosat. Eztán pedig beállt lassan a monoton ketyegés, a higgadt rutin, a szégyellt semmi...

Boldognak tartottam magam. Minden ment a megszokott kerékvágásban, teltek a percek, napok, hetek és hónapok... S ha bármi változott, csupán az emberek jöttek-mentek, egyre kevesebb szeretettel, egyre idegesebben, fakó tekintettel és tárgyilagosan. Mint egyre omladozó telep, melyet hajdanán még boldog otthonnak nevezhettek, ám mára már beszívárgott a leépült reményvesztettség. Ez is mind lassú méregként ivódott közénk, szinte észre sem vehettük, ha nem kerestük a hibát. Miért kerestük volna?

Fojtogatni kezdett. Fájt, mert nem vágytam rá. Húzott a szívem a lovakhoz, hogy újra hátukra ülhessek, dolgozhassak velük, mint társakkal. De kényelmetlenül türtem a légkört. Melynek legfőbb hibája szinte dühít ma már; szemet hunyt a baj felett. Jó ez... így, ahogy van. Ragaszkodtam hozzájuk. Szerettem, és örök biztos pontnak tekintettem. Sokáig így azt tettem,

mint ők... „Jó ez így.” Felismertem, miféle szégyen ez... Nem tudtam tovább maradni. Festett mosollyal úgy tenni, mintha nem volnának gondok.

Ahogy a jurta felé slattyogtam a gumicsizmám felét elnyelő sárban és vízben, sorra özönlöttek el a gondolatok. Újra és újra átfogalmaztam, mit mondjak, ha találkozom az edzőmmel most utoljára, miután néhány telefonos üzenetben elköszöntünk egymástól. Meghoztam a döntést, ebben biztos voltam. Dühödt gondolatok törtek fejembe; nektek semmit nem jelentettek az elmúlt évek? De miért jelentettek volna? Csupán én voltam az, aki teljes lelkemben ide kötöttem magam, és aki többre tartottam minden apró rezzenést, mint ahogyan azt senki más nem értékelné. Jobb a békesség, végül erre jutottam. Beléptem a jurtába; ugyanaz a látvány fogadott, mint mindig. Egymásra pakolt táskák, kabátok, szerszámok; rumli és rendetlenség. Csak a kantárok alkottak némileg rendezett sort a tetőgerendákra aggatva, ám ezek is hanyagul voltak felkötve. Nem változott semmi. Sóhajtottam. Ezen tényleg meglepődtem? Inkább csak lemondóan konstatáltam – így van ez egy ideje. Kiléptem az alacsony ajtón. Indulhattunk. Megtettük az utat visszafelé. Egy lépés, kettő, majd hat, tíz, tizenhárom. Visszanéztem. A távolban, a mező túlsó felén régi edzőm sétált, maga körül idegen lovasokkal. Inteni akartam. Nem nézett felénk. A karom mozdulatlan maradt, szinte ellenállt a rögeszméknek, miközben lábaim újra a hazavezető útra indultak.

El sem köszöntem? Megbeszéltünk mindent, arcnélküli üzenetekben. Vége. Ezzel le is zártuk az elmúlt éveket; azon esztendőket, mely úgy tűnik, számukra öt év monoton munka volt, holott nekem az életem mozgatórugójaként kísérte végig azon éveket, melyekben kicsiny általános iskolásból végül gimnáziumi tanuló lettem.

Tehát vége. Tenyerem nyoma hosszú percekig kísértet-kézként pihen a hideg ablakon. Még mindig csak ülök az ablakom mellett, felhúzott lábakkal, válaszra várva. Miért? Nem jelent semmit. Senkit nem érdekel. Én pedig a múlt ködrácsai között üldögélve hánytorgatom az emlékeket.

Változtatniuk kellene – jegyeztem meg újra a könyvre gondolva, és kimeredve a fekete éjszakába, miközben kövér cseppek vonultak végig az üvegen, csiganyálszerű csíkot húzva maguk mögött. Én nem bírnám... felemésztené, ha továbbra is a fojtogató mucsá bűzölgő szennyében kellene maradnom. Egyre kattog az agyamban a gondolat; tünetek már onnan! Miért nem lépnek? Miért nem menekülnek? Leheletem apró foltot hagyott a hideg ablaküvegen. Talán nem is akarnak változtatni... Jó nekik így? Hogyan is érthetném... hiszen nem látok az ő szemükkel, nem érzem gondolataikat. Tán jobb nekik a tettelen, haszontalan, mégis egyszerű és könnyű úton maradni, mintsem hogy változtassanak bármin is. Karommal szorosan magamhoz öleltem a combomat, tovább rágódtam az olvasott könyvön. Szívesen élnének úgy, mint a többi ember... de ez nem a valóság.

Eszembe jutott egy forró nyári este. Nem hagyott nyugodni a hőség, akkor és ott úgy éreztem, mint aki soha többet nem tud majd elaludni. Gondolkoztam. Nem tehettem mást. Visszhangzott a fejemben egy gondolat. „Miért nem tudok olyan lenni, mint a többi ember?” Szinte láttam magam előtt a vidám, divatos leányzókat. Szőke, vagy szőkésbarna haj, modell alkat. Világos szemek, csinos arc, természetesen tökéletes, leheletnyi smink. Boldognak tűnnek. Könnyedén lépdelnek a világban, a barátnőikkel nevetgélnek, esténként szórakozóhelyekre járnak a nagyvárosokba. Látszólag megvan mindenük. Túsarkóban tipegnek, kerülgetve a macskaköves

utcákat. Pálcika-lábaikon megfeszül a világos csípőnadrág, ujjatlan pólójuk rásimul modelleket leköröző, bő kebleiken, bársonyos bőru, horpadt hasfaluk időnként kivillan topjuk alól. Felsőjükre húzva a legújabb magazinbeli kabátokat viselik, attraktív kartartásban hurcolva könyökhajlatukra akasztott, divatos és márkás táskájukat. Nem éreztem jobban magam, mint Kiss Tibor Noé könyvének szereplői. Nagyvárosi emberek. Biztosan boldogok... Kijárt nekik az élet, s úgy tűnik, mindenük adott a boldogsághoz. Őket nem bántják. Ők ugyanolyanok, mint a többiek. A divat adta elfogadás kényelmes ölébe bújtak, onnan már nem éri sok bántódás őket. Ők apró vágyakat követnek; nap, mint nap élük az életüket, ahogyan épp alakul. De vannak elképzeléseik, melyeket nyugodt szívvel megpróbálnak elérni. Tudják, kik ők, és azt is, hogyan akarnak élni.

Magam elé képzeltem a tucat-lányok sorát, majd magamra néztem. Kilógok a sorból, fekete varjú vagyok a hattyúk között. Külön világban élek, más vagyok, mint ők. Úgy éreztem magam, mint a könyvbéli emberek; szürke személy, furcsa másság voltam, aki különbözik a megszokottól és elfogadottól. Azt kívántam, bárcsak olyan ember lehetnék, mint a többi ember... De ez nem a valóság. Az emberek beletörődnek az életbe, azt teszik, amit a „ma” követel. Újra és újra ráébredek; más vagyok, mint a többiek. Álmodozó volnék, aki ha szabadna, más és más világokban szárnyalna. Ha lehunyom a szemem, történetek ezrei születnek a gondolataimban, s ezeket szinte magam előtt látom, szinte bennük élek. Ha az utcán járok, látom azt, amit mások látnak... mégis, az emberek sorra rohannak a teendők és a feladatok világában, én pedig tágra nyílt szemekkel fürkészem egyre a körülöttem épülő mindenséget. A fű, a fák, a beton s a házak, az egyre újuló embereszmék, a változó levegő, mely körbevesz bennünket a mindennapokban... Apró csodák, vagy épp a mindennapok szürkeségének összetevői – a lényeg, hogy elengedhetetlen elemei világunknak. Észre sem venni... naphosszat álmodoznék róluk. A világról, az emberekről, gondolataim gombolyagáról. Ez a valóság...

Telnek a hétköznapiak. Szaggatott vonalban apró lyukak a hétvégék. Olyankor talán történik valami más. Ünnepnapiak, kiugró események. Fátyolfoszlány, letakarja jellemünket a kényszerűség, a munka, az elvárás. Olykor el lehet hinni, hogy élet ez. De nem az álmodónak. Mégsem tehetek másként. Szorít a kötelesség, a látszat ereje, így tehát a szükség igáját némán a nyakamba veszem. Kitörnék. De olykor visszahúz „a telep”... Ezen napokon egy valami ad csak reményt, egy valami ad életet; az éjjel megélt röpke pillanatok, melyek a kimerültség nehéz álma előtt rejlenek fel; álmaim és titkolt világom gyönyörű, érthetetlen jégszilánkjai. Esténként halkán megszólalok, szemeim elé vetítem képzeletem csodaszilánkjait, és különlegessé teszem a napot, bármilyen volt is. Ez az én alkoholum, cigarettám, mely a mindennapjaim függését jelenti. A képzelet, mely megszünteti a kényszert, és beragyogja a csendben töltött éjszaka közelségét.

„Az emberek évek óta virrasztottak, mindenki a maga halottját siratta. Ha pedig halottja nem volt, siratta az élő, akit mindörökké elveszített.” Most is ébren ülök. Siratok tán, siratok én napok s hetek óta. Siratom halottjaimat, siratom az élőket. A lehetetlent, a lehetségest. Az életet, a létet, önmagamat...

Lassan, szinte halotti mozgással támaszkodtam meg az íróasztalomon, hogy felhúzzam magam a földről. Feltápaszkodtam, majd a jéghideg ablak üvegére tapasztottam két tenyeremet, és

homlokomat nekidöntve kinéztem még a sötétbe. Szemeimet összehúztam, a fekete gomolyag mozdulni látszott. A magas kőkerítésen egy macska lopakodott. Elégedetten néztem, mint a Féllábú az erkélyről; mozgásának apró tulajdonságairól azonnal megismertem, s tudtam, hogy hozzánk tartozik a kecses, hangtalan jószág. Mint a macska, olyan halkán léptem hátra, meredten nézve, amint a fekete üvegen megjelenik a tükörképem. Percekig néztem saját szemembe, felsóhajtottam, majd leszegett fejjel kémleltem tovább feketén ragyogó szemeimet. Kinyitottam a számat, félhangos szavaim rekedten, szigorúan, mégis kissé rezignáltan csengtek. Aludnod kellene...